

Terenga 2: Hōtaka 08 – Rerehāngū 2

E rere atu nei te reo whakahehi o AKO ki a koutou e nako mai nā ki te māpihi pounamu a kui mā, a koro mā. Piki mai rā ki runga ki te kaupapa nāna tātou i whakaopeti i te rangi nei.

Hei Mahi Whakarongo

Ko Erima Henare te Toihau o Te Taura Whiri i Te Reo Māori. Whakarongo ki āna kōrero e pā ana ki ngā mahi e hāpaitia ana e Te Taura Whiri hei whakaora, hei whakapakari, hei whakatairanga anō hoki i te reo Māori.

1. Ko wai te hunga i whakamānawahia ai e Erima?
2. Me pēhea e ora ai te reo ki ōna whakaaro?
3. E whakaae ana koe ki tērā rongoā?

Whakatauritehia ō whakautu ki ērā o ngā ākongā o AKO.

He Whakamārama

He kaha te whakamahia o te rerehāngū e ngā kaikōrero matatau o te reo Māori. Tirohia ēnei tauira kia pai ai tō wetewete i te whakatakoto i te kupu.

1. Ka tupu te reo ki te whakamahia ngā kupu tawhito.
2. He nui te rangona o ēnei hapa e aku taringa.
3. Kei te hē te whakamahia o te rerehāngū e ētehi.
4. Mā te kōrerotia e ora ai te reo.

Hei Manatu

E aweke nei, e mānukanuka nei ētehi kaihapai i te reo ki te āhua o te reo e puta ana i ngā waha o te taiohi. Kei te whānui te rangona o ngā rerenga Māori e noho hapa ana i te mea e whai kē ana i te whakatakotoranga Pākehā pēnei i ēnei:

1. <u>Anō hoki</u> ko Ngāti Porou tōku iwi. x	1. Ko Ngāti Porou <u>anō hoki</u> tōku iwi. ✓
2. <u>Rānei</u> māku koe e tiki. x	2. Māku <u>rānei</u> koe e tiki. ✓
3. <u>Pea</u> ka haere āpōpō. x	3. Ka haere <u>pea</u> āpōpō. ✓

Kāore ngā pū ‘anō hoki’, ‘rānei’ me ‘pea’ e noho mātāmua i roto i te rerenga reo Māori. He kupu hapai kē ēnei momo kupu, nō reira me noho mātāmuri, arā, me whai atu i te kupu e hāpaitia ana.

Mā tātou ēnei momo hapa e tāmi kia puāwai ai ko te reo tika. Mā tātou **anō hoki** te reo e whakarauora, e whakaora **rānei**. Mā reira **pea** e hoki ora mai ai te mauri o tēnei reo ukiuki.

Hei Mahi

Whakakā ngā āputa:

1. Mā te _____ o te mōteatea e ora ai ēnā taonga.
2. He nui te _____ o te reo Māori e te hunga manene.
3. Kei te tika te _____ o te reo e ngā tamariki whai kaiako kounga.
4. He kaha te _____ o te take nā e ngā rōpū whai pānga.

Whakautu:

1. waiatatia
2. arohia / whakaarotia / ākona
3. whakamahia / kōrerohia
4. tautokona / tohea